

Side 6-9 TEMA: Spar med
nye forbrugsmålere

Side 14-16 Byggeudvalg på
inspirationstur

Side 20-22 Barsøvænget
byder velkommen

ORGANISATIONENS HJØRNE

I CORONAENS

SKYGGE

Børge Rossen

Børge Rossen, formand for Tønder Andelsboligforening, skriver:

Mange ting var ikke muligt i coronaens skygge. Møder blev aflyst i hobetal, og folks fødselsdage og bryllupsfester måtte aflyses. Jeg kom selv i klemme med mit guldbryllup, hvilket var en dag, som jeg havde glædet mig til i lang tid, og sådan en dag er bedst at huske og fejre, hvis den holdes på selve dagen.

Det ser dog helt anderledes ud i forbindelse med møder i boligforeningerne. Her er mødet altid aktuelt. Man går med mange tanker i sit hoved, når man nu kan starte op igen. Kommer folk igen af huse? Meget tyder på det, da der kommer mange til vores afdelingsmøder.

I Tønder Andelsboligforening går vi i gang med at planlægge et møde med vores afdelingsbestyrelser, således de kan få det sidste nye med fra BL – Dan-

marks Almene Boliger, og hvad der ellers rører sig på det almene boligområde. Vi påtænker også at invitere Skærbæk Boligforening og Toftlund Andels Boligforening med denne dag. Jeg finder det ret relevant efter den lange coronanedlukning.

Ligeledes påtænker vi efter kommunalvalget at indbyde kommunalbestyrelsen til at komme og høre, hvordan den almene boliglov er strikket sammen, da vi har oplevet, at politikerne ikke var klædt godt nok på i forbindelse med ungdomsboliger ude ved Det Blå Gymnasium her i Tønder. Derudover er jeg vildende, at man nogle gange er i tvivl på andre områder, da der ikke i øjeblikket er kommunalbestyrelsesmedlemmer, som bor alment. Vi vil se, om de øvrige boligforeninger i Tønder Kommune vil være med til dette møde, da det vil være til gavn for alle i den almene boligbevægelse. Især i denne tid, hvor der er flere boligforeninger, som gerne vil i gang med nybyggeri i Tønder Kommune.

SALUS udgiver BeboerNyt til beboerne i de otte boligorganisationer, som SALUS betjener med alle opgaver inden for juridiske, tekniske og økonomiske forhold, der knytter sig til udleje og administration.

Ansvarlig: Toke Arndal

Redaktør: Annette Cecilie Jensen

REDAKTIONSUDVALG:

Aabenraa Andelsboligforening:
Else Bonde

Boligselskabet Danbo:
Kirsten Flage

Kolstrup Boligforening:
Ove Stahl Schmidt

Toftlund Andels Boligforening:
Mona M. Eriksen

Sønderborg Andelsboligforening:
Vivian Engelbrecht

Tønder Andelsboligforening:
Børge Rossen

Gråsten Andelsboligforening:
Niels Christiansen

Skærbæk Boligforening:
Aase Hansen

NÆSTE NUMMER:

Indlæg til næste nummer skal sendes senest mandag den 1. november til redaktion@salus-bolig.dk

Bladet udkommer
fredag den 3. december

Grafisk opsætning og tryk:
Mohrdieck Tryk A/S, Aabenraa

25 ÅR I BESTYRELSEN

VIVIAN TRIVES I SIN GRØNNE OASE

Vivian Engelbrecht kom i bestyrelsen i Sønderborg Andelsboligforening for 25 år siden 1. november. Snart blev hun formand. Det markerer Sønderborg Andelsboligforening på dagen med en reception.

Naturen foran Vivian Engelbrechts rækkehus på Sig-tunagade i Sønderborg er tæmmet med flisebelægning. Men bag huset sker der noget helt andet. Her vokser en grøn og frodig oase med masser af blomster og buske, der omsværmes af sommerfugle og andre insekter.

I et hjørne prøver Vivian at lade græsset gro, for at give en chance til de vilde planter, som insekterne godt kan lide.

Det skaber biodiversitet til gavn for naturen, og den skal vi mennesker passe bedre på, ligesom vi skal begrænse vores udslip af CO₂, fastslår Vivian. Dermed kan vi måske undgå de lurende katastrofer, der blandt andet er beskrevet i FN's klimarapport fra august.

- Den rapport er til at få helt ondt i maven over. Det er jo vores børnebørns fremtid. Nogle siger – jamen, i Danmark står vi kun for 0,1 procent af verdens samlede udledninger, så kan det ikke betale sig. Jo, vi kan være førende i at begrænse udledningen, og så kan vi lære fra os. Hvis alle på jorden havde et forbrug som Danmark, ville det kræve fire jordkloder, så hvis vi ikke gør noget, kan vi heller ikke forvente, at andre gør det. Jeg ser det som den kæmpestore udfordring i de kommende år, siger Vivian, som derfor er glad for, at blandt andre SAB har fået en strategi for bæredygtighed, og at SAB samarbejder med ProjektZero i Sønderborg, der har som vision, at kommunen skal være CO₂-netral i 2029.

I SAB og andre boligorganisationer i Sønderborgområdet har beboere meldt sig til at være grønne ambassadører, der samler deres afdeling om grønne tiltag.

- Det er jeg rigtig glad for, og vi kunne godt bruge endnu flere, påpeger Vivian.

Bestemt, men fair

SAB-formanden har 1. november været medlem af hovedbestyrelsen i 25 år, heraf de godt 21 år som formand. Det bliver fejret på dagen med en reception i regi af Sønderborg Andelsboligforening. Her bliver det spændende at se, om andre vil tage revanche for de skarpe, men humoristiske kommentarer, Vivian gerne selv afleverer til kolleger fra talerstolen. Formanden er kendt for at være bestemt, men fair, og for at interessere sig for processerne, hvor hun går efter klare og tydelige mål.

Det var ellers lidt hovedkulds, hun i sin tid kom ind på bestyrelsespladsen. På repræsentantskabsmødet i foråret gik hun med til at være suppleant, men 1. november blev hun fuldgældigt medlem, og efter tre et halvt år blev formandsposten ledig efter den daværende, Hans Larsen.

Efter Vivian var blevet spurgt og opfordret af beboere, stillede hun op og blev valgt. Allerede ved årsskiftet kom den helt store udfordring, da forretningsførereren, Bent Hakanowitz, valgte at fratræde.

- Alle var rundt på gulvet. Jeg var selv fuldstændig amatør og ikke inde i tingene. Vi fik konsulent-hjælp fra BL, og forretningsføreren fra Tønder kom og hjalp i en periode. Så faldt tingene til ro, og da vi fik ansat Jimmy Povlsen som ny forretningsfører, blev tingene meget lettere, husker Vivian.

- Man skal agere i forhold til mange parter: Beboerne, bestyrelserne, medarbejderne, kommunen og mange andre. Når det lykkes, er det helt vildt spændende, siger Vivian, der altid har oplevet samarbejdet i bestyrelsen som positivt:

- Der har aldrig været dårlig stemning. Vi kan godt diskutere ting og være uenige, men vi kommer altid frem til fælles beslutninger på en god måde.

Job kom i vejen

At Vivian havnede i bestyrelsesarbejdet, beskriver hun sådan, at hun blot var på det rigtige sted på det rigtige tidspunkt.

- Jeg vidste ikke dengang, at det var det, jeg drømte om, men jeg blev rigtig glad for det. Jeg kom faktisk til at synes, at mit ordinære job blev kedeligt ved siden af, siger Vivian, der er uddannet teknisk assistent og indtil for fem år siden arbejdede på virksomheden Lachenmeier.

Efterhånden fik Vivian også sæde i mange forskellige organer, der har med boligorganisationen at gøre, så der var mange møder i fritiden. Derfor bad hun sin chef om at komme på nedsat tid, og det var hun i de sidste halvandet år.

Jeg fik også børnebørn, og nogle af dem bor i København. Når jeg tager derover, vil jeg gerne være der i længere tid, siger formanden, der for nylig også er blevet "oldemor" – en titel, hun lige skal vænne sig til.

"Ghetto"-stempel fylder

Beboerdemokratiet – og at involvere beboerne – ligger Vivian meget på sinde. I de seneste par år har det fyldt meget, at Nørager og Søstjernevej m.fl.

havde kurs imod og nu har fået regeringens "hård ghetto"-stempel.

- Flere år før advarede vi kommunen om, at det var på vej. Dengang fik områderne ikke særlig opmærksomhed. Så gik det galt, og nu har kommunen sat jobguider derud. Det er vejen frem, at jobcentret er tæt på beboerne, så de kan blive hjulpet i job og uddannelse. Det kan vi ikke gøre som boligorganisation.

SAB har i mere end 25 år haft en beboerrådgiver i de udsatte boligområder, og i de seneste mange år har det været med støtte fra Landsbyggefonden og kommunen i en boligsocial helhedsplan, så der findes et sekretariat med flere ansatte på Ringbakken. Men Vivian husker godt, at indsatsen i de første år, da hun var ny i bestyrelsen, ikke faldt i god jord alle steder. Hun var også selv skeptisk.

- Mange spurgte: Hvorfor skal vi være med til at betale for det? Men den tidligere formand, Hans Larsen, slog meget på, at det handler om fællesskabet, og det overbeviste mig efterhånden.

Med "hård ghetto"-stemplet er der nu udarbejdet en udviklingsplan, som betyder omdannelse af de udsatte boligområder og en indsats, der kommer til at strække sig otte-ti år frem i tiden.

- Det projekt vil jeg blive ved med at følge, uanset om jeg er formand til den tid eller ej, siger Vivian. Hun har altså endnu ikke fastsat en deadline for, hvor længe hun vil blive ved som formand.

- Jeg kan ikke lige forestille mig, at jeg er det til den tid, men man skal aldrig sige aldrig. Så jeg tager to år ad gangen – jeg kan jo også blive væltet, griner hun.

Kom nu til møderne!

Noget, formanden rigtigt gerne ville se fremgang i, er beboernes deltagelse i demokratiet. Der måtte gerne komme flere til møderne.

- Det er gået den forkerte vej, og coronaen har måske også ødelagt noget. Jeg håber, at det kommer op igen. Hvis man ikke blander sig som beboer, vil andre jo bare bestemme over én, siger hun.

Ikke så sjældent møder hun beboere, som mener, at der er blevet for "langt til kontoret", efter SAB i

2006 sammen med dengang tre andre boligorganisationer – dannede partnerskabet SALUS Boligadministration.

- Vi bliver nødt til at prøve at være mere effektive. Der er krav fra regeringen til, at de almene boligorganisationer skal spare, siger Vivian, der også påpeger, at kravene til organisationerne er blevet mere komplicerede, så der er brug for specialister.

- Og vi har mange dygtige folk i SALUS, så vi kan løse opgaver, vi ikke kunne, hvis vi var otte boligorganisationer hver især, siger hun, men understreger, at hun godt kan følge dem, der synes, at SALUS er længere væk.

- Jeg kan kun sige: Så kom da til møderne, så er vi lige foran. Man kan måske ikke gøre så meget lige ved økonomien, men man kan stille forslag, og man har meget indflydelse på områdets trivsel. Bare flere ville komme til repræsentantskabsmødet og afdelingsmøderne. Det er mit store ønske.

Bestyrelsen ønsker Vivian tillykke med jubilæet og takker for et godt samarbejde.

VIVIAN ENGELBREDT

- Hovedbestyrelsesmedlem i Sønderborg Andelsboligforening i 25 år den 1. november
- Efter tre et halvt år valgt til formand
- Næstformand i SALUS Boligadministration
- Er født i Skive for 71 år siden
- Har været beboer i SAB i 45 år, i Sigtunagade de seneste 29 år
- Uddannet teknisk assistent på Håndværkerskolen i Sønderborg
- Stoppede med at arbejde for fem år siden, havde i de sidste 18 år job på virksomheden Lachenmeier
- Mor til tre, hvoraf de to bor i København, har seks børnebørn og et oldebarn

TEMA:

NYE FORBRUGSMÅLERE KAN AFLÆSES PÅ AFSTAND

SALUS gennemfører en løbende udskiftning af forbrugsmålere fra manuelle til fjernaflæste til gavn for beboere og miljø.

Alle boliger under SALUS, hvor beboerne ikke afregner direkte med forsyningsselskaberne, får nu nye, elektroniske målere, hvor forbruget af el, vand og varme kan fjernaflæses via netvæk. Målerne kommer fra firmaet Brunata, som vandt udbuddet fra SALUS, og folk fra Brunata tager nu og i de næste par år rundt og skifter målerne. Sammen med SALUS har Brunata lagt en plan, så de afdelinger, hvor målerne trænger mest til udskiftning, kommer først. Hvis man er berørt som beboer, får man besked i god tid.

Det er et krav i et EU-direktiv om energieffektivitet, at alle manuelle forbrugsmålere skal være udskiftet til fjernaflæste inden 2027. Siden oktober sidste år har det været gældende, at alle nymonterede målere skal være fjernaflæste. Formålet er, at borgerne skal udnytte energien bedre, spare ressourcer og skåne miljøet.

Dermed er det slut med fordampningsmålere på radiatorer og med en årlig aflæsning, hvor man enten selv skal læse på måleren eller skal være hjemme, når man får besøg af en servicemedarbejder.

- Når alle målere er skiftet, kommer det til at køre meget nemmere i forhold til den manuelle betjening, siger Mathilde L. Mørch, som er intern byggerådgiver hos SALUS Boligadministration.

Intelligent teknologi

Elektroniske forbrugsmålere har været i brug og er blevet videreudviklet i de seneste 10-15 år, fortæller Martin Elsborg, salgschef hos Brunata, der betjener næsten en halv million lejemål i Danmark, både hos boligselskaber, hos private og i det offentlige.

Brunata er en dansk virksomhed, som i mere end 100 år har leveret løsninger til at måle energiforbruget i boliger og bygninger. Grundlæggeren, Constantin Brun, udviklede en helt ny type varmemåler, som var medvirkende til, at danskerne var de første i verden, som fik varmefordelingsmålere.

I 2018 blev virksomheden opkøbt af det tyske, familieejede firma Minol, og dermed er Brunata blevet en del af en af verdens førende virksomheder i branchen. Det handler i dag om udvikling af intelligent teknologi og brug af datanetværk, som giver forbrugere overblik og gavner både indeklima og pengepung.

BEBOERE KAN FØLGE FORBRUGET FRA DAG TIL DAG

Med de nye elektroniske forbrugsmålere kan man som forbruger følge sit forbrug tæt via mobiltelefonen eller pc'en. Det giver besparelser og skåner dermed miljøet, viser erfaringen.

Når man som beboer får adgang til at overvåge sit eget forbrug tæt, så bruger man typisk mindre. Det viser erfaringen. Det skyldes både, at man bliver mere bevidst om forbruget og dermed om at spare i det daglige, og at man hurtigere bliver opmærksom, hvis forbruget af en eller anden grund løber løbsk, måske på grund af defekte rør.

Med de nye elektroniske målere, som nu sættes op i alle boliger under SALUS Administration, hvor man ikke afregner direkte med forsyningsselskabet, får man som beboer adgang til at logge på netværket og følge sit eget forbrug fra dag til dag.

- Via netværket kan man opsætte sine egne forbrugsalarmer. Så vil man hurtigt opdage, hvis for eksempel toilettet løber, siger Martin Elsborg, salgschef

hos Brunata – det firma, der leverer de elektroniske målere og det tilhørende overvågningssystem.

Og løber toilettet, er det med at få det repareret. Det kan blive til mange kubikmeter vand i løbet af et år. Det er forekommet, at det har givet ekstraregninger på 25.000-100.000 kr., siger Martin Elsborg.

Kursus for beboere

Mathilde L. Mørch, intern byggerådgiver hos SALUS, nævner som et andet eksempel, at man kan sætte systemet til at slå alarm, hvis man nærmer sig det forbrug, man havde i sin bolig i den tilsvarende måned året før.

Foto: Brunata

Med de nye forbrugsmålere, kan man følge sit forbrug uafhængigt af tid og sted.

- Når man bliver opmærksom på det, vil man typisk begynde at spare, siger byggerådgiveren.

Det bekræftes af Poul Christensen, ejendomsinspektør hos Sønderborg Andelsboligforening, hvor Brunata for tiden er i gang med udskiftning til elektroniske forbrugsmålere.

- Når man følger sit eget forbrug, får man det tættere ind på livet. Da vi for nogle år siden skiftede til egen måler i lejlighederne i stedet for fælles afregning af fjernvarme, kunne vi tydeligt mærke på forbruget, at beboerne blev mere bevidste om at spare, siger Poul Christensen.

Han påpeger, at aflæsningen bliver mere nøjagtig med de elektroniske målere, og at det giver en samlet besparelse i administration, når der ikke mere skal sendes folk rundt og aflæse i boligerne.

Og hvis man for eksempel står og skal flytte, vil man som beboer kunne få en hurtig afregning, da det blot kræver et login på computeren.

- Mange ting bliver bestemt lettere, siger inspektøren.

Som beboer kan man følge sit forbrug via en app på mobiltelefonen eller via sin pc. Når de nye målere er installeret i et område, vil beboerne få tilsendt en kode, de skal bruges til at oprette et login.

KOM I GANG MED DIN OVERVÅGNING

Brunata vil senere holde kurser for beboerne i, hvordan man kan følge sit forbrug via en app på mobiltelefonen eller via en webplatform på sin pc. Det kræver, at man har modtaget en aktiveringskode. Allerede nu kan man finde vejledninger under "Dokumenter" nederst på hjemmesiden www.Brunata.dk.

Ved at scanne disse QR-koder kommer man direkte til vejledningerne:

APP

WEB

Det er let at overskue sit forbrug via mobilappen eller pc'en, da det fremstilles grafisk. Foto: Brunata

FÅ RÅD OG SPAR – SPAR OG FÅ RÅD!

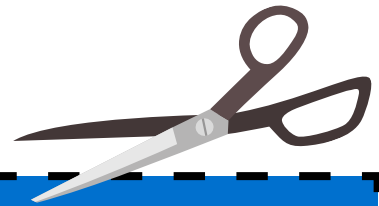
I fremtiden ventes vandet at blive dyrere. Det er en åbenlys grund til at spare på det. Men der er også mange andre gode grunde til at spare på både vand, varme og el – ikke mindst hensynet til CO2-belastningen, miljøet og fremtidens generationer. Med de nye elektroniske målere bliver det nemmere at følge sit forbrug.

Når man vil spare på udgifterne – og energien – er der en række råd, man kan følge som beboer. Der findes blandt andet råd på de onlineplatforme, man

som beboer får adgang til, efter de elektroniske forbrugsmålere fra Brunata er installeret.

I de enkelte boligorganisationer er det også muligt at få gode tip. Der findes brochurer på kontorerne, og blandt ejendomsfunktionærerne er der folk, der har særlige kompetencer som energirådgivere.

Rådene på denne side kan evt. klippes ud og hænges op.

SÅDAN SPARER DU OG HOLDER EN SUND BOLIG

- Følg dit forbrug af vand, varme og el. På den måde opdager du hurtigt, hvis det løber løbsk, måske på grund af defekte installationer.
- Det kan bedst betale sig at sætte alle radiatortermostater på samme temperatur i rum, der hænger sammen. Man sparer ikke ved at lade én radiator være tændt og resten slukket, tværtimod.
- Tjek, om radiatorerne varmer korrekt. De skal være varme i toppen og kolde i bunden. Dæk dem ikke til og sæt ikke store møbler foran.
- Luft ud i fem-ti minutter med fuldt gennemtræk mindst en gang om dagen. Det øger ikke varmeregningen, da ny og tør luft er hurtigere at opvarme.
- At lufte ud og opvarme jævnt til mindst 18, gerne 20 grader, i hele boligen er af stor betydning for indeklimaet. Et godt indeklima er vigtigt for din sundhed som beboer, og det forhindrer, at bygningen bliver angrebet af fugt og skimmel.
- Undgå at tørre tøj indenfor, og hold døren til badeværelset lukket, når du tager bad. Derefter skal badeværelset luftes ud.
- Gør rent og støvsug mindst en gang om ugen for at undgå husstøvmider og skimmelsvamp.
- Få repareret løbende toiletter og vandhaner. Ellers kan det blive rigtig dyrt.
- Anskaf et bruserhoved med sparefunktion og undgå lange bade.
- Fyld vaskemaskine og opvaskemaskine helt, før du trykker på startknappen og brug spareprogrammer.
- Skift til lavenergi- eller LED-pærer i dine lamper.
- Lad ikke tv og andre elektriske apparater stå på standby – så er de strømslugere. Sluk dem på kontakten.

Happi
Energirenovering
i vores boligforening

VIL DU VÆRE MED I DEN GRØNNE OMSTILLING

I 2029 skal Sønderborg-området være 100% CO₂-neutralt. Det har et enigt byråd besluttet i 2007 og omstillingen er forankret i Sønderborgs ProjectZero-vision. Boligforeningernes fælles EU HAPPI-projekt fokuserer på energibesparende renoveringer og beboerinddragelse i områdets 6 boligforeninger.

Boligorganisationerne har alle udarbejdet Energi- og Bæredygtighedsstrategier og gennemført omfattende energirenoveringer – og er derved klimafrentløbere. EU HAPPI-projektet sætter turbo på beboer-inddragelsen og muligheden for at høste endnu flere CO₂-reduktioner, gennem bl.a. energirenoveringer, grønne varmekilder, solceller, afklaring af elbil-ladeinfrastruktur.

Vi håber, du har lyst til at deltage og inviterer til 4 spændende tema-arrangementer, som vi håber har din interesse. Deltagelsen er gratis for beboere og medarbejdere i de 6 boligforeninger.

Vi ser frem til at modtage din tilmelding.

ProjectZero
SONDERBORG

www.go-happi.dk

Sønderborg
Udsigt i verdensklasse

Tema: Affald og genbrug

Tid:

13. oktober 2021
Kl. 17.00-19.00

Sted:

Nørrekobbel Genbrugsplads
Nørrekobbel 7, 6400 Sønderborg

Kom med på en rundtur på Nørrekobbel Genbrugsplads. Vi kigger på de forskellige containere og taler om, hvad der videre sker med affaldet.

Vil du blive klogere på, hvad der sker med kommunens restaffald og hvad der kan genbruges? Eller få svar på affaldets nedbrydningstider i naturen og hvordan du sorterer dit affald korrekt. Så kom med til et spændende tema-besøg hos Sønderborg Forsynings formidlingscenter, som er et undervisningstilbud til skoler, foreninger og alle øvrige interesserede borgere i Sønderborg Kommune.

Sønderborg Forsyning varetager al affaldsindsamling hos private borgere i kommunen og driver 8 forskellige genbrugspladser. Besøget i formidlingscenteret faciliteres af formidler Mette la Cour.

Bemærk: Arrangementet består bl.a. af en udendørs rundvisning. Husk påklædning derefter.

Max antal pladser: 40

Tilmeld dig hos
din repræsentant for
boligforeningen
senest en uge før
arrangementet.

Din tilmeldingen
er bindende.

Tema: Elbiler og ladestandere

Tid:

25. november 2021
Kl. 17.00-19.00

Sted:

EUC Syd:
Hilmar Finsens Gade 18, 6400 Sønderborg

Som boligforening er der helt særlige behov i forhold til opsætning af ladestandere til elbiler, og det kan være svært at finde ud af, hvad der er muligt, og hvordan man kommer i gang. Er du nysgerrig på elbiler og vil du gerne høre mere om mulighederne for etablering af ladestandere i din boligafdeling? Eller har du spørgsmål til valg af den bedste løsning hos jer? Så tilmeld dig denne tema-aften hos EUC Syd.

De emner der berøres, vil bl.a. være:

- Parkerings- / forsyningsforhold
- Udseende og teknik
- Økonomi (etablering)
- Finansiering og støttemuligheder
- Drift og betaling
- Deling af ladestik

Tema: **Hvorfor sætter vi solceller op?**

Tid:

27. januar 2022
Kl. 17.00-19.00

Sted:

EUC Syd:
Hilmar Finsens Gade 18, 6400 Sønderborg

Mange boligafdelinger har de senere år fået isoleret deres klimaskærm, nye vinduer, ny varmeautomatik mv. En del etageboliger har også fået solcelleanlæg med batterier til produktion af elektricitet.

Har du lyst til at vide mere om, hvordan I kan spare endnu mere energi i din boligafdeling, så meld dig til denne temaaften, der ledes af ingeniør Torben Esbensen fra Dansk Energi Management.

De emner, der berøres, vil bl.a være:

- Hvordan kan jeg yderligere reducere varmetabet fra min bolig?
- Hvordan virker et solcelleanlæg?
- Hvad er fordelene med et batteri sammen med solceller?
- Hvor meget koster disse ting?
- Er energibesparelsen større end huslejestigningen?
- Hvor meget CO₂ kan vi spare og hjælper det på klimaet?

Der
serveres en
let forplejning
til alle
temaaftener.

Kom og
mød dine
medbeboere
til en hyggelig
aften.

Tema: **Klimabevidst – hvordan?**

Tid:

24. februar 2022
Kl. 17.00-19.00

Sted:

EUC Syd:
Hilmar Finsens Gade 18, 6400 Sønderborg

Rækken af tema-aftener rundes af ved, at der igen sættes fokus på adfærd og kommunikation – så er du grøn ambassadør i en boligforening, eller har du lyst til at høre mere om, hvad det vil sige at være det, så meld dig til denne tema-aften, der ledes af Tanja Thuesen, Uddannelseskonsulent hos EUC Syd.

De emner der berøres, vil bl.a. være:

- Indblik i persontyper og hvad det vil sige at være grøn ambassadør
- Hvilke muligheder har jeg som grøn ambassadør?
- Hvilke værktøjer kan jeg benytte for at motivere naboerne?

Bliv en del af fællesskabet

Er du interesseret i at være en aktiv del af EU HAPPI-projektet og/eller grøn ambassadør i din boligforening, så kontakt din repræsentant.

Som grøn ambassadør gør du en forskel fordi du ...

- Hjælper med at formidle budskaber omkring energirigtig og klimavenlig adfærd i boligforeningen
- Observerer og registrerer god og dårlig energiadfærd i bygningerne
- Hjælper med at skrive nyheder og sparetips til intranet (og eventuelt Facebook)
- Informeres om nye og energirigtige/klimavenlige tiltag i boligorganisationen og videreformidler disse
- Hjælper med at planlægge aktiviteter og events
- Deltager i erfaringsudveksling, kompetencedage, klimakampagner og energispare-events

www.go-happi.dk

BOLIGSELSKABET
DANBO

post@danbobolig.dk
74 45 17 18

info@soebo.dk
74 43 05 60

salus@salus-bolig.dk
73 45 65 00

salus@salus-bolig.dk
73 45 65 00

post@b42.dk
74 42 57 95

post@nabbolig.dk
74 45 06 14

Nordborg
Andelsboligforening
www.nabbolig.dk

This project has received funding from the [European Union's Horizon 2020 research and innovation programme] [European Research Council (ERC) under the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme [Euratom research and training programme 2014-2018] under grant agreement No. [REP-785147]

BYGGEUDVALG PÅ INSPIRATIONSTUR TIL SVENDBORG

Byggeudvalget i Sønderborg Andelsboligforening var på inspirationsjagt med nybyggeriet Vollerup, etape 3 i fokus.

Den 17. juni drog SAB-byggeudvalg, bestående af medlemmer af organisationsbestyrelsen og medarbejdere fra Sønderborg Andelsboligforening, SALUS og Arkitekterne Blaavand og Hansson, af sted på besigtigelsestur i det fynske. Missionen lød på at finde inspiration til det planlagte nybyggeri Vollerup, etape 3. Fokus for flokkens tur var at få inspiration til bæredygtige løsninger, der skal ses som et supplement til det, som byggeudvalget allerede har skrevet ind i strategien og visionen for bebyggelsen.

Byggeudvalget havde to stop på turen til almene boligafdelinger, hvor bæredygtighed har været det primære formål i forbindelse med opførelsen. Derudover er begge boligafdelinger certificeret efter DGNB-modellen. Nysgerrigheden var stor hos byggeudvalget, da de stod over for inspirationspunkterne for deres kommende nybyggeri.

Fyns Almennyttige Boligselskabs afdeling i Svendborg, kaldet Tankefuld 2, bød SAB-byggeudvalget

Her ses et fællesområde til sociale aktiviteter med træbeklædte huse og ”grønne tage” i baggrunden.

velkommen med bæredygtighedskvaliteter og biodiversitet i højsædet helt op omkring huset. Tankefuld 2 er udført som en toetagers bygning med en bolig i stueetagen og en bolig på første etage, og den består af gennemgående træbyggerier med trækonstruktioner. Bebyggelsen er opvarmet med fælles varmepumpe, placeret ved ejendomsservicekontoret. Der er monteret solceller på tagene på de områder, hvor der ikke er "grønne" tage. Tankefuld 2 fremstår som en succes, fyldt med glade beboere.

Det samme gælder for Tankefuld 2 som for vejret; en gang imellem dækker skyerne for solen. Der er en udfordring med lyd mellem de to boliger i etageadskillelsen, træbyggeriet giver sig og forårsager kosmetiske revner, og varmepumperne skal indstilles og justeres, efter de er kommet i drift, hvilket kræver stærke fagfolk og tid.

Civicas afdeling i Lensmark står flot, som den er opført i gennemgående træbyggerier med trækon-

struktioner. Lensmark består ligesom Tankefuld 2 af to etager, dog har en bolig to etager. I Lensmark blev byggeudvalget mødt af gennemtænkte fællesområder til sociale aktiviteter. Der er blandt andet overdækket grillplads, et lille udekøkken og små højbede til forskelligt havehold for haveudvalget. I fællesområder er lokal afledning af regnvand tænkt ind, sådan at det virker indbydende og er i god samhørighed med fællesområdernes anvendelse. Lensmark er opvarmet ved individuelle varmepumper med en varmeudgift på gennemsnitligt 1590 kWh per bolig årligt.

Supplerende til det aftalte på første byggeudvalgs-møde om bæredygtighed i nybyggeriet i Vollerup inspirerede besigtigelsesturen byggeudvalget til også at se på gode fællesarealer, åbne haver, lokal afledning af regnvand i fællesarealer, biodiversitet i form af blomster, buske, træer i samhørighed, græsarmring i stedet for befæstede arealer, træ i byggeriet, bæredygtige mursten, genanvendelse af byggema-

Gruppen fra Nybyggeri Vollerup etape 3 kigger her på fællesområdet med udekøkken. Området har desuden lokal afledning af regnvand.

aterialer, "grønne" tage, solceller og affaldsløsninger som molokker eller affaldsstationer.

For SAB-formand Vivian Engelbredt gjorde besigtigelsesturen godt på flere punkter. Hun fortæller, at byggeudvalget fik set mange eksempler på klimavenlige løsninger og biodiversitet kombineret med arkitektur, hvilket har hjulpet på beslutningsprocessen for Vollerup, etape 3. For Vivian personligt er det vigtigt at få inspiration fra det, som andre har lavet, og hun føler helt bestemt, at hun og byggeudvalget har fået dét ud af turen, som de havde håbet på. Vivian selv var særligt begejstret over de mange smukke blomster i den ene afdeling. Samtidig kunne hun også godt se, at det levner for lidt plads til f.eks. boldspil, trampolin m.m. Alt i alt var besigtigelsesturen en succes for byggeudvalget, som nu er i bedste stand til at træffe vigtige beslutninger for det nye byggeri i Vollerup.

Der var vild blomstereng helt op omkring byggeriet.

Nogle af husene havde "grønne tage".

NYE BEBOERE PÅ BARSØVÆNGET BUDT VELKOMMEN MED TO DAGES SOMMERFEST

Beboerne i seks nye dobbelthuse på Barsøvænget i Løjt Kirkeby er rykket ind og blev straks modtaget med stor sommerfest af beboerne i 1. etape.

Blot et par uger efter 1. september, da beboerne i Kolstrup Boligforenings nye dobbelthuse på Barsøvænget stod klar, blev afdelingens festtelt rejst. Alle nye og "gamle" beboere var inviteret til kalas over to dage.

De lagde ud med stort kaffebord, hvor beboerne fra de første 16 boliger fra 2014 alle kom med flotte kager.

Formanden, Aage Hansen, bød velkommen:
- Vi har glædet os til I kom, og vi har skubbet vores sommerfest. Vi var dog nødt til at holde en ekstra grillfest her i sommer, sagde han og forberedte de nye beboere på, at nok var kaffebordet denne gang en gratis omgang, men normalt, når beboerne mødes til morgenkaffe og krolf, så medbringer man selv en kurv med sin forplejning.

Fredag aften ventede en rafleturering, hvor sidste års rafledronning og raflekonge skulle hentes i deres boliger af forsamlingen. Formanden forklarede, at man skulle dele sig i to hold og så bytte undervejs. På den måde kunne man få en skænk begge steder. Og lørdag aften var det så den "rigtige" grillfest, der skulle dækkes op til i teltet.

Stærkt fællesskab

Lige siden beboerne i de første huse på Barsøvænget rykkede ind, har de opbygget et stærkt fællesskab.

– Det var der stemning for lige fra starten. Det er godt at have noget at mødes om, og stort

set alle deltager. Men man kan også passe sig selv, hvis man ønsker det, fortæller Karen Bodil Andersen, der er med i bestyrelsen i afd. 28.

Det begyndte med julefrokost i forsamlingshuset. Nu har de også sommerfesten, og de mødes sommeren igennem til krolf på deres egen bane. De nye huse skulle bygges på krolfbanen, men den er blot flyttet, og måske bliver det nødvendigt at udvide den.

De har hidtil været omkring 24 beboere, men med de nye er de 45.

Teltet sættes op på en grund, der er beregnet til et fælleshus, men hidtil har beboerne valgt at klare sig uden.

- Det tager kun halvanden time at sætte teltet op, når seks beboere møder frem, og så hygger vi os bagefter, siger Karen Bodil Andersen.

De "gamle" beboere i afdelingen var kommet med kager til et imponerende kaffebord.

- EN FORNEM OG HYGGELIG MODTAGELSE

- Det er sørme en flot og hyggelig modtagelse.

Nye beboere i Kolstrup Boligforenings nyopførte dobbelthuse på Barsøvænget var helt enige ved kafebordet, som kun var første programpunkt i to dages sommerfest, afdelingen havde inviteret til.

En af de nye, Ester Stehmann, er rykket ud på Barsøvænget, efter hun i 48 har boet i samme lejlighed på Solgården i Aabenraa.

- Hvis der skulle ske noget i mit liv, skulle det være nu. Jeg har altid ønsket mig et lille rækkehus, fortæller Ester, der også gerne ville til Løjt, fordi hendes søn med familie bor der.

Alligevel var hun stresset over at skulle flytte: - Man ved ikke, hvad man går ind til. Men jeg er faldet godt til, så jeg savner ikke det gamle.

Andre nye beboere er Ingelise og Kurt Wommeldorff, som ellers altid har boet i Tinglev i eget hus. Men de har været skrevet op i lige siden 1979, og det har vist sig at være fornuftigt.

Ingelise blev sidste år alvorligt syg og bruger nu kørestol.

- Her kan man parkere bilen lige ved døren, og der er ingen dørtrin i huset, siger Kurt Wommeldorff.

Med så høj anciennitet var de nummer fire, der kunne vælge blandt de nye boliger, som der har været overvældende interesse for.

- Vi bor rigtig godt herude. Jeg løber og cykler, og det er jo et fint område til det, siger Kurt.

Beboerne på Barsøvænget har et festtelt, som de sætter op på grunden, der er afsat til et fælleshus.

Afdelingsformand Aage Hansen bød velkommen.

NYE HUSE PÅ BARSØVÆNGET

- Kolstrup Boligforening fik i 2014 opført 16 rækkehuse på Barsøvænget.
- 30. oktober 2020 blev der holdt spadestik for anden etape med seks dobbelthuse, der alle var reserveret på forhånd.
- Boligerne er på 95 kvadratmeter.
- De er opført med bæredygtighed i fokus blandt andet i materialevalget. I facaderne er der indslag af cedertræ, og der er brugt betontagsten og træaluvinduer.
- Chr. Johannsen, Rødekro, har været hovedentreprenør på byggeriet, mens INGENIØR'NE har været rådgiver.

Nye og "gamle" beboere fik en sludder over kaffebordet. Forrest til venstre Ester Stehmann, forrest til højre Ingelise og Kurt Wommeldorff og bagest til højre Karen Bodil Andersen.

KARIN ER MIDTPUNKT PÅ ELMEVEJ: INGEN SKAL SIDDE ALENE

Karin Schmidt Petersen har et stort hjerte og samler beboerne på Elmevej. Derfor er hun kåret til Vores Nabo.

På Elmevej i Toftlund kan man altid gå ud ad sin dør og finde nogen at snakke med. Går man ud og sætter sig på bænken, er der en god chance. Man er ikke alene her.

Det er en gruppe af beboere helt enige om. Og særligt én beboer tænker meget på dem, der sidder alene. Det er Karin Schmidt Petersen. Hun er et midtpunkt og tager hånd om folk.

Derfor blev Karin i juni overrasket, da redaktionen fra Bo Godt – det tidligere Beboerbladet, som udgives af BL i hele landet – overrakte hende blomster. Det var beboere, der havde tipet redaktionen.

SALUS er helt enig i, at Karin bør takkes, og derfor kåres hun også her i SALUS-Nyt til Vores Nabo. Redaktionen har været på besøg og overrakt blomster til både Karin og Henning Garne Thomsen, der tip-

pede os om hyldesten fra Bo Godt. Alle, som modtager SALUS-Nyt, kan indstille gode naboer.

Øbo midt i Sønderjylland

Det er ti år siden Karin flyttede fra Agerskov til Elmevej, hvor hun bor med sin datter. Faktisk stammer hun fra Årø, så hun må en gang imellem tilbage til fødeøen for at snuse til saltvand og besøge familien. Karin har i 20 år arbejdet på plejehjem i Toftlund, hvor hun også er god til at samle beboerne.

- Det er nok naturligt for mig at vise omsorg. Det har jeg fået at vide mange gange, siger Karin med et smil.

Hun kan faktisk slet ikke lade være med at involvere sig. Derfor kom hun for fem år siden med i afdelingsbestyrelsen, hvor hun nu er formand på tredje år.

Beboerne har budt på kaffe i deres hyggerum i kælderen, som de selv har sat i stand og malet. Karin har for nylig skaffet et stort maleri til lokalet. Hun fandt det på facebook for en "hund" og slog til, og så fik hun en af de andre beboere til at hjælpe med at hente det. Men Karin er også involveret, når der hver anden torsdag holdes kaffeklub, og når beboerne samles til grillaftener omkring borde-bænke-sættene ved siden af legepladsen, hvor de for nylig har plantet hæk for at skabe en hyggekrog.

Når nye flytter ind, er det ofte Karin, der banker på og overrækker blomster og fortæller om fælles aktiviteter.

Karin Schmidt Petersen og Henning Garne Thomsen fik blomster af SALUS.

Tredje kåring på Elmevej

Mange af aktiviteterne betaler beboerne med de penge de får, fordi de selv står for trappevasken. Her er også mange familier, der er kommet som flygtninge fra Syrien, meget aktive. Og flere af dem kommer også til de fælles hyggearrangementer.

Så de "gamle" beboere hjalp også til, da corona-pandemien kom til Danmark. En enkelt syrisk beboer blev ramt, og så oplærte beboerne en datter i, hvordan hun skulle booke testtider til hele familien på computeren.

I slutningen af juli prøvede beboerne for første gang at holde at holde et loppemarked.

- Det var ikke så meget for handelens skyld – mere for sammenholdet. Og så vil vi også gerne vise folk nede fra byen, hvor godt vi har det her, siger Karin med henvisning til, at nogle i Toftlund går rundt med en gammel opfattelse af, at folk fra Elmevej er "dårligt selskab".

Den opfattelse modbevises også af, at Karin faktisk er den tredje beboer på Elmevej, der i løbet af tre år kåres som Vores Nabo.

INDSTIL DIN GODE NABO!

Et fast indslag i SALUS-Nyt er "Vores Nabo". Som beboer kan du indstille kandidater. Det behøver ikke at være naboen lige ved siden af. Det kan være en i samme afdeling. Både indstilleren og naboen modtager en flot buket blomster fra SALUS.

Send din indstilling med nogle linjers begrundelse på mail til bladets redaktion: redaktion@salus-bolig.dk

En hel gruppe af beboere og formanden for Toftlund Andels Boligforening, Eva E. Rasmussen, til venstre, var samlet, da Karin Schmidt Petersen blev kåret til "Vores Nabo".

EN ILDSJÆL PÅ 75 ÅR

Den 22. juni 2021 fyldte den stærke initiativtager Ove Stahl Schmidt 75 år. Denne artikel er en lykønskning til manden, som har været formand for SALUS Boligadministration i 15 år, medlem af bestyrelsen for Kolstrup Boligforening i 29 år og formand for Kolstrup Boligforening i 20 år.

Ove Stahl Schmidt er blevet rig på oplevelser og erfaringer, siden han kom til verden 22. juni 1946. For 60 år siden, den 16. april blev han konfirmeret i Sct. Nicolaj Kirke. Samme år var han i lære i forretningen TIP-TOP Herretøj, som blev begyndelsen på hans rej-

se i erhvervslivet. I 1965 begyndte han i militæret; han blev sergent og sluttede som seniorsergent samt lærer på Sergentskolen i Sønderborg. Livet i militæret betød meget for ham. Dog besluttede Ove og hans familie i 1981, at det var tid til at drage ud på nye eventyr. Han tog orlov fra militæret og drog til Grønland, hvor han endte med at bo i to år og arbejdede som butiksbestyrer ved Den Kongelige Grønlandske Handel i byen Nanøktalik. Bynavnet betyder direkte oversat til dansk "Der, hvor isbjørnen kommer", og familien kom da også til at opleve isbjørne, rensdyr og den grønlandske kultur. Da familien kom tilbage til Danmark, fortsatte Ove i militæret. I 1991 begyndte han at arbejde hos IBC Aabenraa som jobkonsulent, hvor han stoppede i 2016.

Ove er en rigtig familiemand. Hans kone, Kirsten, har været ved hans side i 55 år, og sammen har de tre skønne døtre; Charlotte og Birgitte, der er gået i deres mors fodspor og arbejder som sygeplejersker, og Sille, der er speditør. Det ser ud til, at det at gøre noget til gavn for andre ligger i blodet hos familien Stahl Schmidt.

Oves motto er "At gavne og fornøje, har jeg altid haft for øje". Det motto stemmer overens med Oves givende indsats hos SALUS og Kolstrup Boligforening. Ove brænder for begge, og han ønsker at gøre en forskel til gavn for så mange beboere som muligt. Derfor går han også gerne i front, når det kommer til udviklingsinitiativer. Udover Oves rolle som formand har han påtaget sig rollen som beboerambassadør i sin afdeling. Han og hans medambassadører sørger blandt andet for en god velkomst til nye beboere ved at uddele infomapper og chokoladeæsker. Derudover er Ove medlem af repræsentantskabet i BL, han er en delegeret for 8. kreds og afdelingsbestyrelsesformand.

SALUS takker Ove og ønsker ham et stort tillykke med de 75 år.

TILLYKKE TIL BRIAN TRÄGER LUND, AAAB

Brian blev færdiguddannet den 30. juni fra Teknisk Skole i Odense, hvor han fik bronze for sin afsluttede svendeprøveopgave.

Brian bor i Varnæs i et hus fra 1946, som han selv renoverer. Hans kone, Mette, er selvstændig massør og akupunktør, datteren Josefine på 16 går på Statsskolen, og sønnen Marius går i 9. klasse på Felsted Skole.

Brian løber, cykler, går og deltager i holdtræning i motionscenter. Han holder af at opholde sig i et værksted, hvor han reparerer cykler, knallerter og andet, der trænger til at blive fikset.

Brian er uddannet smed, og han har arbejdet som sådan i 25 år. Han har også arbejdet ved landbruget i tre år, inden han besluttede, at nu skulle der ske noget nyt.

Og Brian kan nu kalde sig ejendomsservicetekniker. SALUS ønsker Brian et stort tillykke.

VELKOMMEN TIL FLEMMING HØYER JENSEN

Flemming er ny driftsleder hos SALUS. Han skal sikre et forsat højt serviceniveau i boligforeningerne. Derudover fokuserer han på effektiviseringsmuligheder i samråd med inspektører og driftsmedarbejdere. Det er en opgave, som han ser meget frem til.

Flemming er uddannet bygningskonstruktør og tømrer, og han har haft et mindre tømrerfirma i 2008-2011.

Han kommer fra en stilling i Region Syddanmark som projekt- og teamleder, hvor han har arbejdet med bygningsvedligehold, driftsopgaver og diverse byggeprojekter på psykiatrisygehuse.

I fritiden renoverer Flemming sit gamle stuehus fra 1874, hvilket betyder, at der er rigeligt at gøre.

Derudover har Flemming og Katia tre små børn, som mere eller mindre udfylder den resterende tid. SALUS ønsker Flemming en god start.

TILLYKKE TIL

THOMAS CORDSEN SCHMIDT, SAB

Thomas blev 30 år 24. juni. Hurra!

Thomas holder meget af at sejle med sin familie, og han opholder sig en del på Augustenborg Havn, hvor han er med i bestyrelsesarbejde.

SALUS ønsker Thomas alt godt.

VELKOMMEN TIL

CAMILLA HENNINGSEN

Camilla er ny medarbejder i udlejningen for Aabenraa og Kolstrup, placeret på Bygtoften 2 i Sønderborg.

Camilla er netop fyldt 50 år, hun er bosiddende i Sønderborg, og hun har to voksne drenge.

I fritiden går Camilla turer med sin lille hund, og hun dyrker fitness.

SALUS ønsker Camilla en god start.

TAK TIL

GUNHILD KAMMERGAARD

Gunhild er gået på pension efter at have arbejdet hos os i 35 år.

SALUS takker Gunhild for hendes stærke indsats og ønsker hende en god pension.

VELKOMMEN TIL

LINE BJERG ANDERSEN

Line blev ansat i økonomiafdelingen 1. september.

Hun bor i Felsted sammen med sin mand og sin halvandetårige søn.

SALUS ønsker Line en god start.

SIDEN SIDST

DET **LYSNER** FOR NYT IT-SYSTEM

Det har ikke været uden bump på vejen, at SALUS Boligadministration i juni skiftede til et nyt it-system og samtidig fik ny hjemmeside.

Det erkender vicedirektør i SALUS Lisbeth Jacobsen. - Det er altid en stor omvæltning at skifte it-system, så vi var forberedt på, at det ville give udfordringer, og det har det givet, siger hun.

Nogle beboere har desværre i en periode oplevet dårligere service, da skiftet har givet ekstra arbejde på kontorerne, fortæller vicedirektøren.

Systemet EG, som SALUS har skiftet til, var i forvejen velafprøvet, men det har givet knas at overføre nogle dokumenter. Heller ikke lanceringen af den nye hjemmeside er forløbet ubesværet.

- Det var nødvendigt at skifte samtidigt, da systemerne griber ind i hinanden, og desværre har nogle oplevet problemer med at logge ind på hjemmesiden for at søge bolig, siger Lisbeth Jacobsen.

Som en tredje udfordring har SALUS omtrent samtidigt indført nyt telefon-system, så der det nu foregår via platformen Teams.

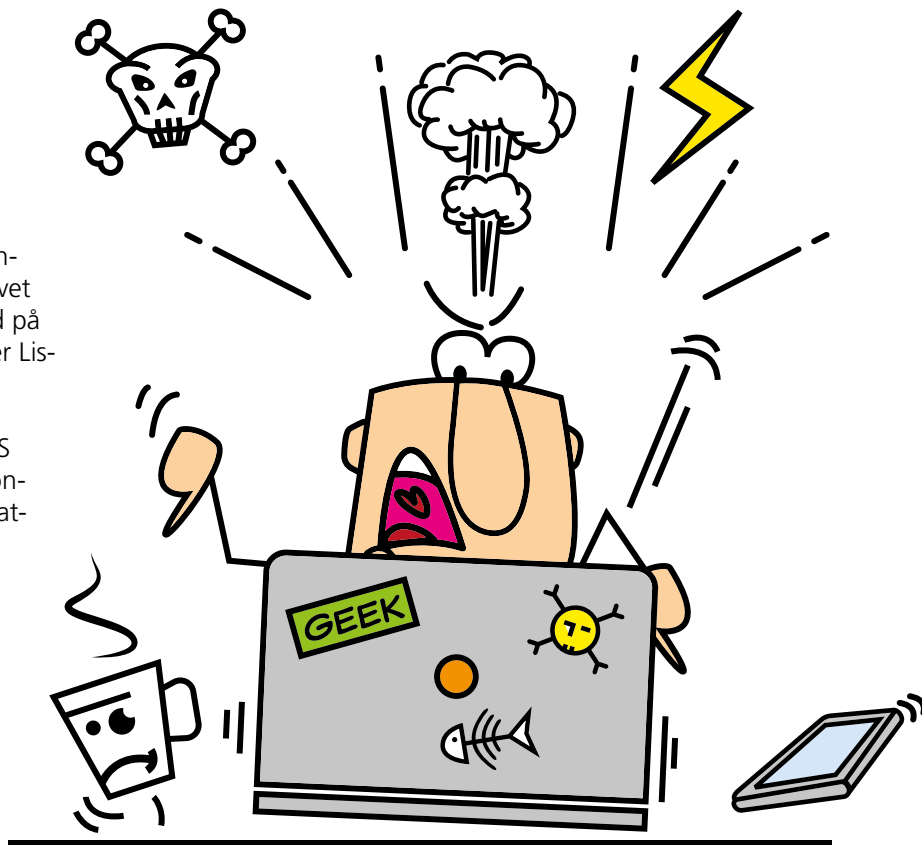
Helt på plads til jul

Vicedirektøren er dog her i september mere fortrøstningsfuld.

- Vi får bedre og bedre styr på det. Resultatet skal nok blive godt, og vi er på vej derhen, siger Lisbeth Jacobsen, der nu

tror på, at det hele vil være implementeret og køre op mod jul.

Hun fremhæver, at det nye system også giver fordele for beboerne. For eksempel kan man nu underskrive en lejekontrakt via sin e-boks. Tidligere skulle man møde op eller printe den ud, underskrive, scanne og sende den tilbage. Nu foregår det helt digitalt ved hjælp af NemID. Og har man NemID-nøgleappen på sin mobiltelefon, kan det klares med et "swipe".

SIDEN SIDST

HAPPI-PROJEKTET FEJRET PÅ KÆR VESTERMARK

Det Grønne Ambassadørkorps fandt inspiration ved besøg på det fredede naturområde Kær Vestermark.

Duften af kaffe, synet af engagerede grønne ambassadører og fagmandens fortælling om biodiversitet stod i centrum af HAPPI's arrangement på Kær Vestermark i Sønderborg. Ansatte og beboere i de SALUS-administrerede boligorganisationer GAB, SAB og DANBO samt organisationerne NAB, Søbo og B42 og var inviteret til at deltage i arrangementet, der havde til formål at fejre boligorganisationernes imponerende indsats inden for områdernes klima, energi og bæredygtighed. Særligt medlemmerne af Det Grønne Ambassadørkorps kunne være stolte over deres særdeles aktive deltagelse i den grønne omstilling i det seneste års tid.

I 2014 overtog kommunen det tidligere militære øvelsesområde, der nu omdannes til rekreativt

grønt område. Helhedsplanen for området danner grundlag for den biodiversitet, der er i dag. Der findes stier, shelters, fugleskjul og andre initiativer fra borgere. Herefter har kommunen besluttet en udviklingsplan. Den er blandt andet baseret på verdensmålene. Laden, som deltagerne sad i under oplægget, skal anvendes som formidlingscenter med skiftende projekter med bæredygtighed i fokus.

Der blev fortalt, at man på Kær Vestermark har indført naturbeskyttelseshensyn. Der er særligt fokus på naturkvalitet, da det at optimere det, der allerede er til stede, er et gennemgående princip. Vildhed betyder, at naturen bør komme af sig selv. Oprindelighed betyder, at naturen skal have mulighed for at sprede sig af sig selv. Kontinuitet betyder, at der skal være sammenhæng mellem dyrearter og naturforhold.

Efter oplægget bevægede gruppen sig udendørs. Der blev delt net ud til alle, som havde lysten til at indsamle vilde frø. Gruppen blev delt i to for at samle frø på en slået plæne og en græseng. Under sammenligningen var det tydeligt at se en forskel i diversiteten af frøene. Turen fortsatte, og gruppen hørte blandt andet om vigtigheden af at lade træstammer ligge, da de med tiden skaber liv for biller og svampe. Vi mennesker skal lære at slippe kontrollen. Der er naturlig konkurrence. For at få vild natur, bør vi tage udgangspunkt i, hvad vi har at bygge videre på, så naturen kan sprede sig af sig selv.

Da gruppen vendte tilbage i laden, blev der holdt taler. Blandt andre Sønderborgs borgmester, Erik Lauritzen, holdt en tale med tak og med et ønske om en videre stærk indsats hen imod visionen om at blive en CO2-neutral kommune i 2029. Borgmesteren for-

På jagt efter vilde frø.

talte, at han er meget positiv over de seks boligorganisationers evne til at arbejde sammen. Derudover fandt borgmesteren alt, hvad der var sket ude i boligorganisationerne og boligblokkene, imponerende. Borgmesteren slog dog også fast, at arbejdet ikke er ovre endnu. Han pointerede, at EU vil pumpede milliarder ud i grøn omstilling de næste år.

Som afslutning på fejringen af boligorganisationernes brave indsats overrakte borgmester Erik Laurit-

zen HAPPI-diplomer og buketter til den udvalgte repræsentant for hver af de seks boligorganisationer. Efter en fortjent klapsalve kunne deltagerne tage for sig af en udsøgt buffet, hvor tallerknerne bestod af kæmpe, runde knækbrød.

SALUS takker beboerne, der er involveret i HAPPI-projektet, for deres imponerende indsats og ønsker lykke med det videre projekt.

Helle Kjær Christensen (formand for DANBO), Vivian Engelbrecht (formand for SAB) og Brian Skou Juhler Larsen (teknisk chef ved SALUS, som her repræsenterer GAB) med HAPPI-diplomer og buketter.

SIDEN SIDST

ELBILERNE KOMMER

Kan du købe en elbil, hvis du bor i et alment boligbyggeri hos SALUS?
Ja, det kan du godt.

Grøn omstilling og udelukkende salg af elbiler fra 2029 er meget omtalte emner i landet i dag. Derfor har flere afdelinger i de SALUS-administrerede boligorganisationer SAB, GAB, TAB, TOAB, SB, AAAB, KB og DANBO haft punktet "Elbilerne kommer" på deres dagsordener på årets afdelingsmøder, som har fundet sted i august/september.

På afdelingsmøderne blev der blandt andet talt om muligheden for at lade sin bil op. Muligheden for at få sat ladestandere op og sikkerhedsforholdene omkring det at have en elbil blev også taget op. Det er blandt andet vigtigt, at man har det rette udendørs kabel til opladningen. Derudover kan det skabe farlige situationer at have kablet hængene ud ad sit vindue. Derfor er det vigtigt at sætte sig ind i dét at have en elbil i et alment boligbyggeri og opsøge informationer hos relevante parter.

Mange beboere går måske med tanken om at købe en elbil, men det bliver ved det, hvis ikke man kender sine muligheder. SALUS støtter i den grad grøn omstilling og muligheden for, at beboere kan købe sig en elbil. Derfor bedes man kontakte inspektø-

ren for sin afdeling, hvis man går med tanken om at købe en elbil.

Hos SALUS ønsker vi ikke, at den grønne omstilling bliver ved snakken. Vi gør noget ved det! Vi er derfor meget spændt på, hvad resultatet af diskussionerne på afdelingsmøderne fører med sig.

NY UDLEJNINGSPLCERING

I september flyttede udlejningen for Boligselskabet DANBO, Aabenraa Andelsboligforening og Kolstrup Boligforening til Sønderborg.

Derfor bedes du møde op på adressen Bygtoften 2, 6400 Sønderborg, hvis du ønsker fysisk betjening.

Du kan som altid kontakte boligorganisationerne over telefonen.

SIDEN SIDST

FRA AFDELINGSMØDERNE: HEDT SPØRGSMÅL OM FJERNVARME ER TIL URAFSTEMNING

Langt de fleste afdelingsmøder i boligorganisationerne under SALUS har været holdt i august og september, mens nogle enkelte blev holdt inden sommerferien. Administrationschef hos SALUS Toke Arndal beretter, at der generelt ikke har været de store debatemner på dagsorderne i år. Møderne har været præget af stilhed efter halvandet år med corona, som har sat mange ting i stå.

Dog har der i Toftlund Andels Boligforenings afd. 1 været en hed debat om tilkobling til fjernvarme, og spørgsmålet sendes nu til urafstemning.

Formand i Toftlund Andels Boligforening Eva E. Rasmussen fortæller, at boligforeningen har fået et tilbud fra fjernvarmeselskabet. Det drejer sig om boliger i afd. 1, som i dag har gasfyr: Damparken og

det halve af Høllevang (den gamle afd. 6). Det øvrige Høllevang har opvarmning med el.

Til afdelingsmødet 16. juni blev tilbuddet fremlagt af inspektør Vagn Reggelsen. Da der var mange delte meninger, blev der stemt om det, og resultatet blev uafgjort. Det blev så besluttet, at spørgsmålet skulle til urafstemning. Beboerne ville få materialet hjem til sig, og derefter skulle de beslutte, hvad de ønskede.

På grund af ferie og corona sendes urafstemningen først nu ud til beboerne. Den vil inden for kort tid ligge i postkasserne hos alle i afd. 1. Hver husstand har to stemmer.

Blandt andet i Damparken her kan boligerne blive tilkoblet fjernvarmen. Beboerdemokratiet betyder, at alle i afd. 1 skal kunne deltage i urafstemningen, siger Eva E. Rasmussen, formand i Toftlund Andels Boligforening.

SIDEN SIDST

SEMINAR I AAAB OG KB: NÅR NATUREN SKABER VÆRDI

Det var med stor interesse, at en masse beboere og medarbejdere deltog i seminaret "Når naturen skaber værd" på Folkehjem i Aabenraa.

Kursusudvalget i AAAB og KB havde inviteret alle interesserede i afdelingsbestyrelser, hovedbestyrelser, ansatte i boligforeningerne samt ansatte i SALUS til en spændende aften omhandlende vild natur onsdag 8. september. Spørgsmålene blev stillet: Hvordan anlægger man en vild naturhave? Hvad betyder det at give plads til vildskab? Hvordan skabes vores grønne områder om til naturvenlige udearealer? Hvilke værdier har alt dette?

Efter velkomsten fulgte et forrygende foredrag. Biolog Lilli Gruvier formidlede til deltagerne på en spændende, humoristisk og meget inspirerende måde, og hun gav dem et godt indblik i de mange muligheder for omlægning af boligforeningernes grønne områder til biodiversitet og vildskab med plads til at få naturen tilbage.

Formålet med seminaret var at give en større forståelse for, hvad der skal til for at gavne den danske natur. Dette gælder især i og omkring beboelserne og grønne fællesarealer i boligafdelingerne. Ved at etablere flere vilde naturområder i og omkring bebyggede områder bliver der levesteder til vo-

res trængte natur, og samtidig giver det områdernes beboere flere og større naturoplevelser helt tæt på. Derudover sigtede seminaret mod at oprette lokale fællesskaber omkring udvikling og oplevelser i den nære vilde natur.

Budskaberne var mange. Efter endt foredrag stod budskaberne klart for Ove Stahl Schmidt, formand for Kolstrup Boligforening og SALUS Boligadministration. I Oves forståelse skal vi væk fra gift, gasbrændere og slåmaskiner, og med lidt hjælp skal vi etablere vilde områder, så vi kan få blomster og bier samt sommerfugle og insekter tilbage i vores boligområder. Et rigt insektliv er altafgørende for bestøvning af afgrøder, træer og buske, og det medvirker til et smukt, værdifuldt og naturligt miljø i boligområderne. Områder, som man glæder sig til at komme hjem til.

Stemningen var god, og snakken gik under spisningen af den udsøgte mad. Foredraget havde sat godt gang i tanker hos folk, hvilket ikke kun viste sig under spisningen, men også til opsamlingen og debatten, som aften sluttede med. Vurderingen var, at folk virkede glade og tilfredse. Det var også det indtryk, som Ove Stahl Schmidt sad tilbage med. Han var begejstret for aftenens forløb og udtalte: - Vi kan det vilde, hvis vi vil.

Søren Duus, formand for Aabenraa Andelsboligforening, giver udtryk for, at foredraget fungerede som inspirationskilde for deltagerne, så de i fremtiden vil arbejde i naturen med tanke på biodiversitet.

Lilli Gruvier fra rådgivningsfirmaet Vildskab gav masser af inspiration.

SIDEN SIDST

NY BEBOER PÅ HØRGÅRD: JEG SKULLE I HVERT FALD IKKE OP I BLOKKENE

Boligblokkene på Hørgård, Høje Kolstrup, som for nylig er renoveret, fik 1. august en ny beboer. Det er Ingerlise Bladt. Hun har boet i et andelsrækkehus i Ulkebøl i Sønderborg, men mistede sin mand for tre år siden. Så skulle der ske noget andet, og hun ville gerne tilbage til Aabenraa, da hun er vokset op uden for byen, i Sdr. Hostrup.

- Men jeg har altid sagt, at jeg skulle i hvert fald ikke op i blokkene, siger hun med henvisning til Høje Kolstrup.

Men hendes andelsbolig blev solgt på fem dage, så hun havde kun to-tre måneder til at finde en ny bolig. Og så kiggede hun på lejligheden på Hørgård.

- Jeg er blevet så overrasket. Med det samme tænkte jeg, at den lejlighed ville jeg gerne have. Her føler jeg mig simpelthen så godt tilpas, fortæller hun.

Hendes frygt for, at en lejlighed ville føles indelukket, har været helt ubegrundet.

- Jeg er vokset op på landet, så jeg tænkte: at sidde der bag fire vægge. Men jeg kan lukke vinduet op og næsten røre ved træerne, og jeg har en lille altan, hvor jeg kan sætte mig ud at nyde det. Og to gange i sidste uge har jeg været ude at gå i skoven, som ligger lige ved siden af, fortæller Ingerlise.

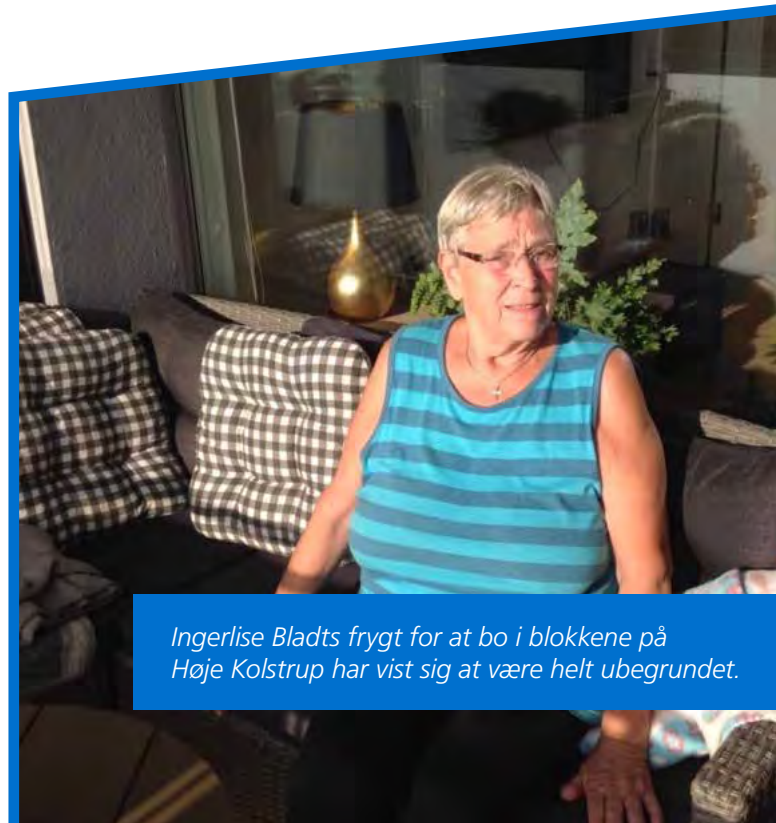
Hun føler sig også rigtigt godt modtaget af naboerne, der kom og bød velkommen. Ikke at hun har frygtet at føle sig alene, for hun beskriver sig selv som meget udadvendt. Allerede inden hun var flyttet ind, havde hun meldt sig ind i Kirsebærhaven, hvor seniorer mødes over mange forskellige aktivite-

ter. Og hun glæder sig også til at deltage i de ting, der foregår på Høje Kolstrup.

Ingerlises børn bor i Stubbæk og Rødekro, så dem er hun også kommet lidt tættere på.

- Jeg keder mig ikke, og jeg kan kun anbefale at flytte ind i en lejlighed her, siger Ingerlise, der også er blevet forbavset over, hvor godt området bliver holdt af ejendomsfunktionærerne:

- Der er næste hele tiden nogen, der går rundt og tømmer skraldespande eller fejer og slår græs.

Ingerlise Bladts frygt for at bo i blokkene på Høje Kolstrup har vist sig at være helt ubegrundet.

PRAKTISKE OPLYSNINGER FINDER DU OGSÅ PÅ HJEMMESIDEN

Kontaktoplysninger til beboerne

I tider hvor kommunikationen i høj grad foregår elektronisk, kan du finde de allerfleste oplysninger på boligforeningens hjemmeside, også oplysninger om, hvem der er ejendomsfunktionær og tv-leverandør, hvis der er fejl, der skal udbedres.

På denne side kan du se, hvor du fysisk kan møde op og tale med en medarbejder – og telefonnummer på foreningens lokale kontor.

BOLIG I SØNDERBORG KOMMUNE:

Boligselskabet Danbo

Kontor: Nordborgvej 6, 6430 Nordborg
Tlf. 74 45 17 18. I en akut situation uden for kontortid kan du ringe til: tlf. 74 45 03 12.
post@danbobolig.dk • www.danbobolig.dk

Gråsten Andelsboligforening:

Kontor: Ahlefeldtvej 1, 6300 Gråsten.
Tlf. 74 65 30 10. I en akut situation uden for kontortid kan du ringe til: tlf. 44 54 37 44.
admin@graasten-bolig.dk • www.graasten-bolig.dk

Sønderborg Andelsboligforening:

Kontor: Bygtoften 2, 6400 Sønderborg.
Tlf. 73 12 34 34 I en akut situation uden for kontortid kan du ringe til tlf. 72 28 28 19.
sab@sab-bolig.net • www.sab-bolig.net

BOLIG I AABENRAA KOMMUNE:

Aabenraa Andelsboligforening:

Kontor: Humlehaven 4, 6200 Aabenraa.
Tlf. 73 45 65 50 I en akut situation uden for kontortid kan du ringe til: tlf. 44 54 37 45.
post@aaab.dk • www.aaab.dk

Kolstrup Boligforening:

Kontor: Humlehaven 4, 6200 Aabenraa
Tlf. 73 45 65 50 I en akut situation uden for kontortid kan du ringe til: tlf. 44 54 37 43.
post@kolsbo.dk • www.kolsbo.dk

Find SALUS på:

 SALUS Boligadministration

 salus_boligadministration

 Salus Boligadministration

BOLIG I TØNDER KOMMUNE:

Toftlund Andels Boligforening:

Kontor: Nørremarksvej 18A, 6270 Tønder
Tlf. 74 83 20 92. I en akut situation uden for kontortid kan du ringe til tlf. 44 54 37 47
info@toftlundab.dk • www.toftlundab.dk

Skærbæk Boligforening:

Kontor: Nørremarksvej 18A, 6270 Tønder
Tlf. 74 75 17 71. I en akut situation uden for kontortid kan du ringe til tlf. 74 75 13 13

Tønder Andelsboligforening:

Kontor: Nørremarksvej 18A, 6270 Tønder
Tlf. 74 72 32 19. I en akut situation uden for kontortid kan du ringe til tlf. 73 45 64 99
tonder@salus-bolig.dk • www.tonder-ab.dk

TLF.- OG ÅBNINGSTID

**Aabenraa Andelsboligforening,
Kolstrup Boligforening, Sønderborg
Andelsboligforening samt SALUS'
hovedkontor på Egevej i Aabenraa:**

Mandag – tirsdag	kl. 10.00 - 14.00
Onsdag	Lukket
Torsdag	kl. 10.00 - 17.00
Fredag	kl. 10.00 - 12.00

Boligselskabet Danbo:

Mandag – tirsdag:	10.00 - 12.00 / 13.00 - 15.00
Onsdag	Lukket
Torsdag:	10.00 - 12.00 / 13.00 - 17.00
Fredag:	10.00 - 12.00

Toftlund Andels Boligforening, Tønder Andelsboligforening og Skærbæk Boligforening:

Mandag – tirsdag	kl. 10.00 - 14.00
Onsdag	Lukket
Torsdag	kl. 10.00 - 17.00
Fredag	kl. 10.00 - 12.00

Gråsten Andelsboligforening:

Mandag – onsdag	kl. 09.00 - 12.00
Torsdag	kl. 15.00 - 17.00
Telefonerne er åbne	
mandag – fredag	kl. 09.00 - 12.00
torsdage tillige	kl. 15.00 - 17.00